

DEĞERLENDİRME

Gürol Atay
gatay@ziraatbank.com.tr
+90 216 590 3138

Dr. Sezgin Keskin Gündoğdu
sekeskin@ziraatbank.com.tr
+90 216 590 3357

Furkan Kurtoğlu
fkrutoğlu@ziraatbank.com.tr
+90 216 590 3831

Fed Başkanı Powell'in dün ABD Temsilciler Meclisi'ndeki konuşmasında, enflasyonun düşüş eğiliminde olduğuna dair biraz güveni olduğunu belirtmesinin ardından piyasalarda bu yılın sonlarında faiz indirimine başlanabileceğine ilişkin beklentilerin güçlenmesinin etkisiyle dün Wall Street endeksleri günü %1'in üzerinde sert yükselişlerle kapattı. Bu sabah ise ABD vadeliileri hafif eksiye seyrediyor, Avrupa vadeliileri ise hafif yükseliş sergiliyor. Asya tarafında ise Hong Kong, Japonya ve Çin borsaları öncülüğünde yükselişler gözlenmekte. Özellikle Çin Sermaye Piyasası Kurulu Yönetiminin, hisse senedi borsalarındaki düşüşe karşı açığa satışta teminat artışı kuralını 22 Temmuz'dan başlamak üzere onaylaması Asya borsalarındaki yükselişi desteklemektedir.

Fed Başkanı Powell, dün ABD Temsilciler Meclisi Finansal Hizmetler Komitesi'nde gerçekleştirdiği konuşmada, enflasyonun düşüş eğiliminde olduğuna dair biraz güveni olduğunu ancak sürdürülebilir şekilde %2'ye düşüğünden yeterince emin olduğunu söylemeye henüz hazır olmadığını belirtti. Ayrıca Powell, enflasyona ilişkin son verilerin ilerleme gösterdiğini belirterek daha fazla iyi verinin enflasyonun %2 hedefine düştüğüne dair güveni güçlendireceğini yineledi. Bunun yanında Powell, olası faiz indirimi kararına ilişkin olarak, verilerin bütününe dikkate aldıklarını ve ulaşılmaması gereken belirli bir rakam olmadığını söyledi. Öte yandan Powell, Fed'in bilanço boyutunu küçültme konusunda oldukça ilerleme kaydettiklerini ancak daha gidecek yolları olduğunu düşündüklerini belirtti.

Fed Yönetim Kurulu Üyesi Cook, ABD enflasyonunun işsizlik oranında kayda değer bir artış olmadan düşmeye devam etmesi gerektiğini belirtti. Cook, temel tahminin, işsizlikte daha fazla artış olmaksızın enflasyonun zaman içinde hedefe doğru ilerlemeye devam edeceği yönünde olduğunu söyledi. Ayrıca Cook, işsizlik oranında henüz önemli bir artış olmadan enflasyondaki hızlı düşüşün iyiye işaret olduğunu ve Fed'in para politikasını gevşetmeye başlama kararında doğru zamanlamayı almasını desteklediğini belirtti.

Yurt içinde, TÜİK tarafından mayıs ayı sanayi üretimi verisi yayımlandı. Sanayi üretimi mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış bazda aylık olarak mart ayında %0,2 oranında daralmanın ve nisan ayında %5 oranında daralmanın ardından mayıs ayında %1,7 oranında artışla kısmi toparlanma kaydetti, bunun yanında **madencilik ve taş ocaklığı üretimi nisanda %1,8 oranında düşüşün ardından mayısta %3,9 oranında gerileyerek düşüşünü ikinci aya taşıdı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım ise aylık bazda martta %1,6 oranında düşüşün ve nisanda %2,7 oranında düşüşün ardından mayısta %1 oranında artışla kısmi toparlanma sergiledi**. Bu kapsamda, aylık bazda madencilik ve taş ocaklığındaki belirgin daralmaya karşın, imalat sanayi üretimi ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimdeki artışların etkisiyle toplam sanayi üretiminde artış gözlemlendi.

Sanayi üretiminin detaylarına bakıldığında, aylık bazda **imalat sanayi üretimi martta %0,3 oranında düşüş ve nisanda %5,3 oranında düşüşün ardından mayısta %2,1 oranında artışla kısmi toparlanma kaydetti**, bunun yanında **madencilik ve taş ocaklığı üretimi nisanda %1,8 oranında düşüşün ardından mayısta %3,9 oranında gerileyerek düşüşünü ikinci aya taşıdı, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım ise aylık bazda martta %1,6 oranında düşüşün ve nisanda %2,7 oranında düşüşün ardından mayısta %1 oranında artışla kısmi toparlanma sergiledi**. Bu kapsamda, aylık bazda madencilik ve taş ocaklığındaki belirgin daralmaya karşın, imalat sanayi üretimi ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimdeki artışların etkisiyle toplam sanayi üretiminde artış gözlemlendi.

Mayısta imalat sanayi kalemi altındaki 24 sektörün 16'sında aylık artış, 1'inde yatay seyir ve 7'sinde ise aylık düşüş yaşandı (nisanda 20'sinde aylık düşüş, 4'ünde ise aylık artış gözlenmişti), özellikle mayısta aylık bazda diğer ulaşım araçları imalatı (gemi, demir yolu lokomotif ile hava taşıtları yapımı vs.) %23,9 artış, giyim ürünleri imalatı (%9,6 artış), deri ürünleri imalatı (%5,9 artış), motorlu taşıtlar imalatı (%4,5 artış), diğer metalik olmayan mineral ürünler imalatı (%3,7 artış), mobilya imalatı (%3,3 artış) sektörleri en belirgin artış kaydeden sektörler olurken, kauçuk ve plastik ürünleri imalatı sektöründe yatay seyir (%0 değişim) gözlemlendi, buna karşın temel eczacılık ürünleri imalatı (%6,9 düşüş), kok kömürü imalatı (%5,8 düşüş), makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı (%4,6 düşüş), içecek imalatı (%4,1 düşüş) ve bilgisayar imalatı (%2,1 düşüş) en sert düşüş sergileyen sektörler oldu.

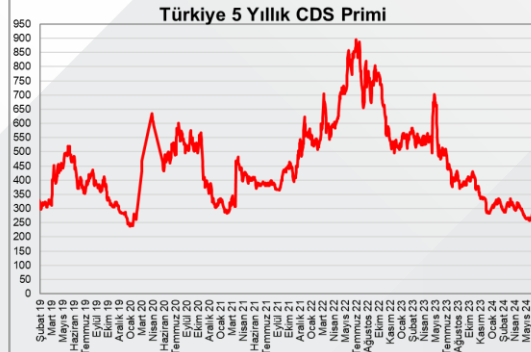
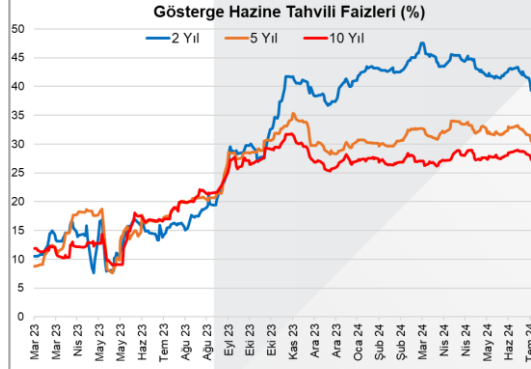
Aylık bazda sanayi üretimindeki artışa etki eden kalemlere bakıldığında, **yatırımların seyrine dair fiyat veren sermaye mali imalatı** aylık bazda sanayi üretimine 1,1 puanla en fazla artış yönü etki eden kalemler olurken, tüketimin seyri konusunda izlenen verilerden **dayanısız tüketim malları imalatı**, aylık bazda 0,4 puanla artış yönünde etki eden ikinci kalemler oldu. İhracat görünümü için izlediğimiz **ara mali imalatı** aylık bazda sanayi üretimine 0,3 puanla en fazla artış yönü etki eden üçüncü kalemler oldu. Tüketimin seyri konusunda izlenen verilerden **dayanıklı tüketim malları imalatı**, aylık bazda etkide bulunmazken (0 puan), **enerji üretimi** ise aylık bazda sanayi üretimine 0,1 puanla düşüş yönünde sınırlı etkide bulunan tek kalemler oldu.

Sanayi üretimine **teknoloji kırımına** göre bakıldığında yüksek teknoloji grubu, aylık bazda nisanda %33,9 oranında sert düşüşün ardından mayısta %5,2 oranında gerileyerek düşüşünü ikinci aya taşıdı. Diğer teknoloji alt gruplarına bakıldığında ise düşük teknoloji grubunda %2 oranında ve orta-yüksek teknoloji grubunda ise %7,3 oranında artış gözlenirken, orta-düşük teknoloji grubunda ise %0,4 oranında düşüş görüldü.

	09.07.2024	10.07.2024	Değişim
BIST 100 Endeksi	10.797	10.743	-0,49%
TR 5 Yıllık CDS Primi	261	259	-2 bps
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	40,13%	40,19%	+6 bps
10 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	27,52%	27,78%	+26 bps
ABD 2 Yıllık Tahvil Faizi	4,63%	4,62%	-1 bps
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	4,30%	4,28%	-2 bps

	09.07.2024	10.07.2024	Değişim
USD/TL	32,8769	32,8541	-0,07%
EUR/TL	35,5851	35,6053	0,06%
EUR/USD	1,0813	1,0830	0,16%
Altın (USD / Ons)	2.364	2.371	0,30%
Brent Petrol (USD / Varil)	84,7	85,1	0,50%

Dünya Borsaları	Kapanış	Değişim
NASDAQ Endeksi	18.647	1,18%
Dow Jones Endeksi	39.721	1,09%
S&P 500	5.634	1,02%
Nikkei	41.832	1,17%
Shanghai	2.939	1,00%
Hang Seng Endeksi	17.472	1,97%

DEĞERLENDİRME

Ayrıca **TÜİK tarafından mayıs ayı iş gücü istatistikleri yayımlandı.** Buna göre, **arındırılmamış verilere göre işsizlik oranı** nisan ayındaki %8,5 seviyesinden mayıs ayında 0,8 puanlık düşüşle %7,7 seviyesine geriledi ve böylece Haziran 2023'ten bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti, bunun yanında tek haneli seviyelerdeki seyrini aralıksız on üçüncü aya taşıdı. Detaylara bakıldığında, mayısta aylık bazda istihdam edilenlerin sayısı 967 bin kişilik güçlü artış sergilerken, işsizlerin sayısı ise 207 bin kişilik azalış kaydetti. Böylece toplam istihdam edilenlerin sayısı mayıs ayında 33 milyon 233 bin kişi seviyesine yükselerek rekor seviyesini yeniledi.

- **Arındırılmış verilere göre işsizlik oranı** ise, nisan ayındaki %8,5 seviyesinden mayıs ayında 0,1 puanlık düşüşle %8,4 seviyesine gerileyerek Kasım 2012'den bu yana en düşük seviyede kaydedildi, bunun yanında tek haneli seviyelerdeki seyrini son on üç ayda sürdürdü. Arındırılmış verilere göre istihdamda mayıs ayında 273 bin kişilik artış gözlenirken, işsiz sayısı ise 27 bin kişilik düşüş sergiledi. Böylece arındırılmış verilere göre istihdam edilenlerin sayısı mayıs ayında 32 milyon 920 bin kişi seviyesine yükselerek rekorunu yeniledi.

Bunun yanında, **TÜİK tarafından yayınlanan mayıs ayı inşaat maliyet endeksinin** aylık bazda artış hızı %2,12'den %1,11 seviyesine yavaşlayarak Haziran 2023'ten bu yana en düşük seviyede kaydedilirken, yıllık bazda ise %71,80'den %72,78 seviyesine hafif yükseldi ve böylece Şubat 2023'ten bu yana en yüksek seviyelerdeki seyrini sürdürdü.

Yurt dışında bugün veri takvimine bakıldığında,

ABD tarafında, Fed'in para politikasına yön vermesi açısından yakından takip edilecek verilerden, haziran ayı TÜFE verileri TSİ 15.30'da izlenecek. **Manşet TÜFE'nin** aylık bazda artış hızı mayısta %0,3'ten %0 seviyesine yavaşlamayla yatay seyre geçerek beklentilerin (%0,1) altında kaydedilmişti ve Temmuz 2022'den bu yana en düşük seviyede gerçekleşmişti, yıllık bazda ise %3,4'ten %3,3 seviyesine gerileyerek beklentilerin (%3,4) altında gerçekleşmişti. Gıda ve enerji fiyatlarını dışlayan **çekirdek TÜFE'nin** ise, aylık bazda artış hızı %0,3'ten %0,2 seviyesine yavaşlayarak beklentilerin (%0,3) altında kaydedilmişti ve böylece son yedi ayın en düşük seviyesinde kaydedilmişti, yıllık bazda ise %3,6'dan %3,4 seviyesine yavaşlamıştı ve böylece Nisan 2021'den bu yana en düşük seviyelerdeki seyrini sürdürmüştü. **Haziranda ise manşet TÜFE'nin aylık bazda %0'dan %0,1 seviyesine hızlanması ve yıllık bazda ise %3,3'ten %3,1 seviyesine gerilemesi bekleniyor. Haziranda çekirdek TÜFE'nin ise aylık bazda artış hızının bir önceki aya benzer şekilde %0,2 seviyesinde gerçekleşmesi ve yıllık bazda da bir önceki aya benzer şekilde %3,4 seviyesinde gerçekleşmesi bekleniyor.**

Bunun yanında, **ABD'de istihdam piyasası verilerinden, 6 Temmuz haftasına ilişkin haftalık yeni işsizlik maaşı başvuruları verisi** TSİ 15.30'da izlenecek. Son açıklanan haftalık yeni işsizlik maaşı başvuruları, 234 bin kişi seviyesinden 238 bin kişi seviyesine beklentilerin üzerinde yükselmekle birlikte istihdam piyasasının görece sıkı olduğuna işaret etmişti, bunun yanında tarihsel ortalamaların altında düşük seviyelerde seyretmişti.

Avrupa tarafında ise, ECB'nin para politikasına yön verecek olan verilerden Almanya'da haziran ayına ilişkin nihai TÜFE verisi TSİ 09'da açıklanacak. Almanya'da manşet TÜFE'nin aylık bazda artış hızı haziranda bir önceki aya benzer şekilde %0,1 seviyesinde gerçekleşerek son altı ayın en düşük seviyesinde kaydedilmişti ve böylece beklentilerin (%0,2) altında kalmıştı, yıllık bazda ise %2,4'ten %2,2 seviyesine hafif gerilemişti, beklentiler ise %2,3 seviyesinde gerilemesi yönündeydi. Ayrıca Almanya'da yıllık bazda çekirdek TÜFE ise haziran ayında %3'ten %2,9 seviyesine gerileyerek Şubat 2022'den bu yana en düşük seviyede kaydedilmişti.

Öte yandan, **İngiltere'de mayıs ayına ilişkin aylık bazda GSYH büyüme verisi** TSİ 09'da takip edilecek. Ülke ekonomisi aylık bazda üç aylık büyümenin (ocakta %0,3, şubatta %0,2 ve martta %0,4 oranında büyüme) ardından nisanda durağan seyre (%0) geçmişti, beklentiler ise %0,1 oranında daralma yönündeydi. Detaylara bakıldığında, aylık bazda nisanda imalat sanayi sektörü %0,9 oranında ve inşaat sektörü %1,4 oranında daralırken, buna karşın madencilik ve taşocaklığı %0,8 oranında ve hizmet sektörü ise %0,2 oranında büyüme kaydetmişti. Mayısta ise aylık bazda ülke ekonomisinin %0,2 oranında büyümesi bekleniyor.

Yurt içinde ise, TSİ 10'da TÜİK tarafından mayıs ayı ticaret satış hacmi ve ciro endeksleri yayınlanacak. Tüketim harcamalarına dair izlediğimiz **perakende satış hacmi** aylık bazda mart ayında %0,2 düşüşün ardından nisanda %1,8 düşüş sergileyerek son iki ayda gerilemeyi sürdürmüştü ve böylece iç talepte yavaşlamaya işaret etmişti. Perakende satış hacminin yıllık artış hızı ise mart ayındaki %19,8'den nisan ayında %10,2 seviyesine yavaşlamıştı ve böylece Temmuz 2022'den bu yana en düşük seviyede kaydedilmişti. Perakende satış hacminde detaylara bakıldığında, nisanda aylık bazda gıda, içecek ve tütün ürünleri satışları %0,7 oranında artış kaydederken, gıda dışı (otomotiv yakıtı hariç) ürünlerin satışı %3,1 oranında düşüş sergilemişti, otomotiv yakıtı satışı ise %0,3 oranında düşüş kaydetmişti. **Toplam ciro endeksinin** ise nisanda aylık artış hızı %4,7'den %0,3 seviyesine belirgin şekilde yavaşlayarak son on dört ayın en düşük seviyesinde gerçekleşirken, yıllık bazda artış hızı ise %84,7'den %71,9 seviyesine kısmi yavaşlamıştı. Detaylara bakıldığında, nisanda aylık bazda ciro %0,2 oranında ve inşaat cirosu %9 oranında gerilerken, ticaret ciro artış hızı %4,7'den %0,7 seviyesine ve hizmet ciro artış hızı ise %4,2'den %4 seviyesine yavaşlamıştı.

HAFTALIK VERİ TAKVİMİ

Tarih	Ülke	Bayrak	Saat (TSl)	Veri	Gerçekleşme	Beklenti	Önceki
8 Tem	Almanya		09:00	İhracat (Aylık Değişim, Mayıs)	-3,6%	-2,8%	1,7%
			09:00	İthalat (Aylık Değişim, Mayıs)	-6,6%	-1,0%	1,2%
	Euro Bölgesi		11:30	Sentix Yatırımcı Güveni (Temmuz)	-7,3	-0,5	0,3
9 Tem	ABD		17:00	Fed Başkanı Jerome Powell'ın ABD Senatosu Bankacılık Komitesi'nde Sunumu			
10 Tem	Türkiye		10:00	Sanayi Üretimi (Aylık Değişim, Mayıs)	1,7%	3,8%	-5,0%
			10:00	Sanayi Üretimi (Yıllık Değişim, Mayıs)	-0,1%	2,6%	-0,7%
			10:00	İş Gücü İstatistikleri (Mayıs)			
			10:00	İnşaat Maliyet Endeksi (Mayıs)			
Çin		04:30	TÜFE (Yıllık Değişim, Haziran)	0,2%	0,4%	0,3%	
		04:30	ÜFE (Yıllık Değişim, Haziran)	-0,8%	-0,8%	-1,4%	
		Yeni Zelanda		03:00	Merkez Bankası Faiz Kararı	5,50%	5,50%
ABD		17:00	Fed Başkanı Jerome Powell'ın ABD Temsilciler Meclisi Finansal Hizmetler Komitesi'nde Sunumu				
11 Tem	Türkiye		10:00	Ticaret Satış Hacmi ve Ciro Endeksleri (Mayıs)			
Güney Kore		04:00	Merkez Bankası Faiz Kararı		3,50%	3,50%	
Almanya		09:00	TÜFE (Nihai Veri, Yıllık Değişim, Haziran)		2,2%	2,4%	
İngiltere		09:00	GSYH Büyümesi (Aylık, Mayıs)		0,2%	0,0%	
ABD		15:30	TÜFE (Yıllık Değişim, Haziran)		3,1%	3,3%	
		15:30	Çekirdek TÜFE (Yıllık Değişim, Haziran)		3,4%	3,4%	
		15:30	Yeni İşsizlik Başvuruları (Bin Kişi, 6 Temmuz)		235	238	
		12 Tem	Türkiye		10:00	Ödemeler Dengesi (Milyar USD, Mayıs)	
ABD		15:30	ÜFE (Yıllık Değişim, Haziran)		2,3%	2,2%	
		15:30	Çekirdek ÜFE (Yıllık Değişim, Haziran)		2,5%	2,3%	
		17:00	Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi (Öncü Veri, Temmuz)		68,2	68,2	
		Çin		06:00	İhracat (Yıllık Değişim, Haziran)		8,0%
06:00	İthalat (Yıllık Değişim, Haziran)		2,5%	1,8%			